

UREDNIŠTVO ZARJE je v Ljubljani, Frančiškanska ulica št. 8 (tiskarna I. nadst.). Uradne ure za stranke so od 10. do 11. dopoldne in od 5. do 6. popoldne vsak dan razen nedelj in praznikov. Rokopisi se ne vračajo. Nefrankirana pisma se ne sprejemajo.

NAROČNINA: celoletna po pošti ali s pošiljanjem na dom za Avstro-Ogrsko in Bosno K 18.—, polletna K 9.—, četletna K 450, mesečna K 150; za Nemčijo celoletno K 2160; za ostalo inozemstvo in Ameriko celoletno K 30.—.

Posamezne številke po 6 vin.

ZARJA

ZARJA izhaja vsak dan razen nedelje in praznikov
ob pol 11. dopoldne.

UPRAVNIŠTVO se nahaja v Šelenburgovi ulici št. 6, II., in uraduje za stranke od 8. do 12. dopoldne in od 3. do 7. zvečer. Inzerati: enostopna petstvestica 20 vin., pogojen prostor 25 vin., poslana in razglaš 30 vin. — Inzerate sprejema upravništvo.

Nefrankirana ali premalo frankirana pisma se ne sprejemajo.

Reklamacije lista so poštne proste.

Štev. 176.

V Ljubljani, v petek dne 5. januarja 1912.

Leto II.

Klerikalne simpatije.

Na svojem včerajšnjem zaupniškem shodu je klerikalna stranka zopet pozdravila hrvaške pravaše. To je seveda njena pravica. Ona lahko pozdravlja, kogar hoče. Ali tedaj mora tudi trpeti, da se iz takih demonstracij izvajajo konsekvence in da se po njih sodijo njeni akti in njeni nameni.

Med takozvano Slovensko ljudsko in med hrvaško stranko prava se že dolgo plečeje vezi. Šušteršičevo dalmatinsko potovanje pred zadnjimi državnozbornimi volitvami je imelo namen pridobiti dalmatinske poslance za enoten slovensko-hrvaški klub klerikalnega značaja in klerikalno časopisje je takrat pisalo tako, kakor da je klerikalna stranka sprejela pravaštvo v svoj program.

Prvotno je bila ta ideja hrvaške neodvisnosti na podlagi »hrvaškega državnega prava« — samostalnost hrvaške države pod vladjo habsburške dinastije. Ali od vsega začetka je bilo v programu mnogo nejasnosti, med prvimi glavami pa dosti nasprotij. Stari Ante Starčević, zakrknjen doktrinar, je bil absoluten hrvaški separatist. O slovenstvu ni hotel vedeti ničesar. Srbov kratkomočno ni priznal. Iz imen Slovan in Srb je skoval besedo slavosrb, ki je bila zanj najvišji izraz zaničevanja. Za realno življenje se sploh ni brigal; menil je, da zadostuje ideja, ki bo že enkrat zmagała. Njegovi govori in spisi so najteoretičnejša teorija.

Vse drugačen je bil Evgen Kvaternik, ki je bil sploh temeljiteljska glava od Starčevića. Zgrešene so bile tudi njegove ideje, ali vendar niso bile tako življenju tuje kakor Starčevićeve. Kvaternik se je zanašal na Rusijo, katero je smatral za predestinirano »osvoboditeljico« južnih Slovanov, med njimi tudi Hrvatov. On je polagel več važnosti na praktično delo kakor na teorijo in je storil konec revolucionarja, ki je hotel z orožjem v roki rešiti problem svoje dežele.

Erazmo Barčič, edini, ki še živi izmed stare garde, je bil navdušen apostol prvotnih meščanskih liberalnih idej. Entuziaistično je občudoval vse revolucionarje, Cavourja in Garibalija tako kakor Lajoša Košuta in Görgeya. Obenem pa je bil največji rusofil; tudi on je pričakoval osvoboditev svoje domovine od carja. Srbi in imel že od začetka tiste pojme, ki so prišli na Hrvaškem šele zadnje desetletje bolj do veljave.

Bila so toraj med duševnimi očetmi pravaštva prav bistvena nasprotja. Toda družila so jih vendar nekatera enaka načela. Prvotno pravaštvo je pomenilo popolno samostalnost, četudi v okvirju monarhije, bilo je protivstrijsko, bilo je protiklerikalno. Starčevićevi spisi so polni strupenega zasmehovanja popov, Kvaternik se ni menil za klerikalizem. Barčič je bil navdušen učenec francoske svobodomiselnosti.

To pravaštvo se je sčasom bistveno izpremenilo. Se v osemdesetih letih, ko je Khuen Hedervary prišel za bana v Zagreb, je bilo tako, da je dr. Hinkovič Starčevićovo stranko za tisto, v kateri je njegov pravi prostor. Ali kmalu se je prepričal o svoji zmoti. Ne glede na to, na ni poznal starčevićizma nič drugega kakor svoje državnopravne fantazije in da je bil gluhi in nem za vse nove potrebe in ideje, je bila že takrat velika razlika med njegovo teorijo in njegovo prakso.

Najbolj pa se je začela stranka prava izpre-

minjati, odkar je vanjo vstopil dr. Josip Frank, mož, o katerem se je govorilo, da ga je Khuen Hedervary namenoma poslal v stranko, da jo korumpira. Njegova dejanja so bila taka, da je bila ta trditve zelo verjetna.

Pod vplivom dr. Franka se je protisrbstvo v starčevićanski stranki boljbolj ostrilo in se je izleglo v pravo srbostvo. Ker se je pri tem neprenehoma naglašalo hrvaštvo, je stvar seveda izgledala silno »patriotična«. Ali rezultat Franku, ki ni bil baš neumen, dobro razumljiv, je bil ta, da so divji notranji spori odvrnili vse moči od drugega dela. Vsa protisrbska hujskarija je bila voda na mlin Budimpešti in Dunaju. Nikdar ni bila Hrvaška tako slaba kakor v teh časih.

Tistim Srbom, ki so se dali od Khuen kupiti in sa ga podpirali, je dala starčevićanska agitacija zaželjeno pretvezo, da iščejo pri vladi zaščito proti pravaškim napadom. Madjarska vlada je kršila ogrsko-hrvaško pogodbo v vseh določbah, ne da bi se bila mogla Hrvaška upirati. Takrat so se madjarizirale hrvaške železnice, v skupne urade na Hrvaškem so se naseljevali Madjari, umetno se je množilo madjarsko prebivalstvo na Hrvaškem, nastala je potreba za madjarske šole. Doma pa so se pobijali Srbi in Hrvati.

Z Dunaja je prišel včasih migljaj: Glejte, tako se vam godi pod madjarskim gospodarstvom! Vse drugače bi bilo, če bi se postavili na stran Avstrije. V Budimpešti so vaši in naši sovražniki...

To so bili klici reakcionarjev. Snubili so Hrvate, da bi jim pomagali streti madjarski upor; kadar bi bili Madjari ugnani v kozji rog, bi se pa ponovila igra iz leta 1848; Hrvatje bi dobili to za plačilo, kar Madjari za kazen. Ali v Frankovi stranki pravi so našli taki klici odmev. Čimbolj je stari Starčević pešal, tembolj je rastel Frankov vpliv in po smrti »Starega« si je Frank uzurpiral vodstvo stranke. Prišlo je do razkola. Starčevićanstvo je definitivno izgubilo svoj pomen.

S svojim krilom pa je začel Frank »novo« politiko. »Proti Madjarom s pomočjo Avstrije«. Pravaštvo je postalo zastopstvo najreakcionarnejšega avstrijskantsizma; nekdanji brezverec Frank se je stiskal z dunajskimi krščanskimi socialisti, doma je igral »načelno« in »radikalno« opozicijo, v resnici je pomagal vsaki vladi. Pravaška stranka je postala tudi klerikalna.

Najprej so klerikalci izkušali ustanoviti posebno stranko. Tudi tukaj so imeli slovenski klerikalci svoje prste vmes. Ali stvar se ni posrečila. Za klerikalizem slovenskega kalibra ni tal na Hrvaškem. Ker ni šlo z odkritim rimljanstvom v lastni organizaciji, so se hrvaški jezuiti zatekli k pravašem in tam so našli pristojne.

Taka je sedaj nekdanja starčevićanska stranka. Reakcionarno - avstrijska - klerikalna. Pri tem seveda protisrbska, pa naravno tudi protisocialna. Zato je razumljivo, da jo tako radi pozdravljajo naši klerikalci. Ta zveza naj bi bila »narodna«. Nič bolj nenarodnega, protinarodnega s slovenskega in s hrvaškega stališča si ni misliti od tega zakona.

Katoliški somrak.

Na Nemškem se pripravila velika smrt. Nekdanji »Centrum« in kot samostalna stranka umreti in nadomestiti ga ima od Rima popolnoma odvisna, od Vatikana kontrolirana in papistično politiko vodeča stranka. Imenovala se

bo tudi nadalje »Centrum« in vse je tako urejeno, da bi površni opazovalec na zasledil nobene izpremembe. Ali v resnici leži stari Centrum na smrtni postelji in z njim vred imajo pred vsem izdihniti »krščanska strokovna društva«.

Znana revija »Süddeutsche Monatshefte«, ki izide te dni, objavlja senzacionalne tajne spise o razmerju med Vatikanom in Centrumom, iz katerih se spoznavajo neverjetne intrige in politične sleparije brez primere.

Da živi katoliška cerkev v hudi krizi, je že davno znano. Socialni razvoj vsega kveta ni mogel ostati brez vpliva nanjo. Dolgo so se bojevale različne struje: Za delavstvo proti izkoriščevalcem — za slogo delavcev in delavcev — za podjetnike proti delavcem, »Avtoriteta« je bilo geslo na eni strani, »socialne naloge« na drugi.

Protisocialna struja je definitivno zmagała. Rim se postavlja za zaščitnika kapitalizma, in vse, kar je klerikalnega po svetu, mora slediti njegovemu ukazu. A da se zabrani vsako odkakovanje od »edino prave poti«, se mora uničiti vsaka samostalnost klerikalnih strank in vse se imajo podložiti strogemu absolutnemu vodstvu Rima.

Ob vsem svojem klerikalizmu je bil Centrum doslej nemška stranka. Posledje ima postati »katoliška« stranka, to se pravi nesamostojen vojni zbor svetovne klerikalne armade in ima vse politične ukaze sprejemati iz Rima. Zaradi tega se imajo tudi krščanska strokovna društva spraviti s sveta. Ko bodo končane volitve za nemški državni zbor, izide ukaz, ki prepove te organizacije. Zakaj Vatikan ne mara nobene delavske politike, tudi najskromnejše ne. Nemške klerikalne delavske organizacije so sicer jako pohlevne, saj tudi slovenske, italijanske itd. niso drugačne. Voditelji so vedno skrbeli za to, da se delavci ne bi spuntali. Ali nevarne so že vsled tega, ker se delavci v njih združujejo in če opazijo, da nimajo od teh društev nobene koristi, lahko uskočijo med socialiste.

Voditelji nemških katoliških organizacij in njih uradniki slutijo, kaj se pripravlja. Da bi odvrnili nevarnost, ki jim preti, se pehajo v sedanjih volilnih agitacijah na žive in mrtve proti socialistom. Radi bi dokazali, kako potrebni so klerikalizmu; ali njih usoda je zapečatena.

Boj proti demokraciji, boj proti socializmu, varstvo absolutizma, kapitalizma in veleposesti je sedanja parola Vatikana. Vse papeževe enci-

klike zadnjih let imajo enako reakcionarno tendenco, od protimodernistične prisrge do reforme redov so vse njegove odredbe namenjene poostrenju klerikalnega centralizma. In zastopniki samostalnega življenja na Nemškem, takozvane kelmoranske struge, dobro vedo, da se brusi zanje nož.

Branili so se, kolikor so se mogli. Deputacije so bile v Rimu, da bi papežu razložile nevarnost te absolutistične politike. Ali vse ni nič pomagalo. Vatikan gre brezobzirno svojo pot.

Da koraka v svojo pogubo, tega ne razume. Cerkev, ki se postavlja brezpogojno na stran kapitalizma in reakcije, ruši svoje lastne temelje. V Rimu ne vidijo nič drugega, kakor da ima kapitalizem danes moč; ali kdor se druži s padajočim, bo padel z njim. In nikomur ne bo mogel očitati svoje pogube.

Protidelavske bombe.

Chicago, sredi decembra.

Kakor strela z jasnega je treščilo v delavstvo, združeno v Gompersovi »Federation of Labour« priznanje bratov Mac Namara, (ki ju kaže naša slika), da sta z dinamitom poglala v zrak tiskarno meščanskega lista »Los Angeles Times«, in s svojim zločinom uničila 21 človeških življenj. Priznanju je sledila obsodba: James Mac Namara je obsojen na dosmrtno ječo, John Mac Namara pa je dobil petnajst let.

Vse ameriško delavstvo brez izjeme, tudi socialisti, so bili trdno prepričani, da je obtožba neosnovana in da je bil dinamični atentat naročeno delo, ki naj služi kapitalistom za pretvezo divje protidelavske gonje. Zakaj ameriški kapitalizem zares ni v sredstvih izbirčen pri udarcih, delavstvu namenjenih. Vešal ne zametava in najrafiniranejši lopovščine se ne plaši v boju proti delavskemu gibanju, kar se je na vse jasno pokazalo v čikaškem anarhistovskem procesu l. 1886. Delavsko gibanje se je močno razvijalo, organizacije so se od dne do dne krepile, delavska moč je kar vidoma rastle. Dobri poznavalci so utemeljeno trdili, da ameriški kapitalizem najprvo utone v socialistični povodnji. V nemirnih časih — stavka je sledila stavki — so se delavci pripravljali na naskok za osemurni delavnik. Viskajoče veselje, pogumno navdušenje je napolnjevalo delavska srca. Kar je počila v Čikagu v spopadu med delavstvom in policijo dinamitna bomba: meščansko časopisje in sodišča so obnorela,

EMILE ZOLA:

Rim.

(Dalje).

Ko ga je abbé Rose tisti večer slišal ihteti, je prišel k njemu v sobo in ga očetovsko oštel. Ta mož je bil svetnik, poln neskončne blagosti in upanja. Kaj, obupati, ko imamo vendar evangelij? Kaj ne zadostuje za rešitev sveta božansko pravilo »Ljubite se«? Njega je bilo strah nasilstva. Naj je zlo veliko kakor gora, je dejal, napravil bi se mu vendar hitro konec, če bi se ljudje vrnili v dobo ponižnosti, priprostosti in čistosti, ki je bila, ko so kristjani živeli kakor nedolžni bratje. Prekrasno sliko je načrtal o tej evangeljski družbi in njen povratek je opisoval s takim pokojnim veseljem, kakor da se ima uresničiti že drugi dan. Nazadnje se je moral Pierre smehljati. Ker mu je bilo potrebno, da uide strašni mori tega dneva, se mu je zamilila ta lepa, tolažilna pravljica. Govorila sta pozno v noč o tem in drugi dan sta nadaljevala pomenek o stvari, ki je bila staremu duhovniku tako ljuba. Venomer je na široko pripovedoval o novih posameznostih in je govoril o bližnji vladi ljubezni in pravičnosti z genljivim pričanjem človeka, ki ve, da ne umre, ne da bi uzrl Boga še na zemlji.

In tedaj se je izvršil v Pierru nov preobrat. Izvrševanje dobroteljskih v tem ubožnem delu mesta ga je bilo napravilo neskončno mehkega; pogled na to bedo, o kateri je obupal, da bi se mogla ozdraviti, mu je oslabil, pretresel, raztrgal srce. Prebujena občutnost mu je včasih postila razum v ozadje; vrnil se je v otroška leta, k oni potrebi po vseobsežni milobi, ki mu jo je bila mati zasadila v srce. Sanjal je o domišljenem oblačenju, pričakoval pomoči od neznanih sil. Njegov strah, njegov gnus pred brutalnostjo dejstev mu je še krepčal željo po rešitvi z ljubeznijo. Bil je skrajni čas, da se zaroči neizogibna, strašna katastrofa, bratomorni

boj razredov, ki bi pomendral stari svet, obsojen, da izgine pod bremenom svojih zločinov. Trdno prepričan, da je krivičnost dosegla vrhunec, da pride kmalu ura maščevanja, ko prisilijo reveži bogatine na delitve, se je poslej naslajal v sanjah o mirni razrešitvi, o bratovskem poljubu vseh ljudi, o povratku čiste morale evangelija, ki ga je pridigal Jezus. Začetkomu so ga morili dvomi. Ali je mogoče to pomlajenje starega katoličanstva? Ali se more privesiti zopet v mladost, v čistost prvotnega krščanstva? Začel je študirati, čitati, poizvedovati in se je ogreval boljbolj za veliko vprašanje katoliškega socializma, o katerem se je že nekaj let toliko govorilo. V njegovem trepetajočem usmiljenju z nesrečnimi, in ker je bil pripravljen na čudež bratstva, so se polagoma poizgubili dvomi njegove inteligence in si je domišljal, da mora še enkrat priti Kristus, da odreši trpeče človeštvo.

Nazadnje je iz vsega tega v njegovem duhu vzkliklo trdno prepričanje, da more biti katolicizem, prečiščen, zopet do svojega prvga vira dovedeni katolicizem edini zakon, zadnja moč, ki bi rešila sedanjo družbo in zarotila pretečo kravovo krizo. Ko je bil pred vema letoma zapustil Lourdes poln notranjega upora zoper tisto nizko malikovanje, ko je njegova vera ugasnila za vedno, njegovo srce pa vendar vznemirjalo večno hrepenenje po božanskem, ki muči vse kreature, se je izvil iz najglobljejših globlin njegove duše klic: »Novo vero! Novo vero!« In danes se mu je zazdelo, da je našel to novo, ne, to obnovljeno vero. Socialna rešitev ji je smoter; za srečo človeštva ima porabiti edino še pokonci stoječo moralno avtoriteto, obsežno organizacijo najčudovitejšega orodja, ki se je kdaj skovalo za vladanje narodov.

Dočim je Pierre preživljal to počasno razvojno periodo, sta si pridobila razven abbeja Rosa še dva moža velik vpliv nanj. Neko dobro

delo ga je seznanilo z monsenjorom Bergerstom, škofom, ki ga je papež, da nagradi celo življenje občudovanja vredne dobroteljske pravkar imenoval za kardinala, dasi se je njegova okoličina na skrivnem upirala; zakaj slutila je v francoskem prelatu, ki je vodil svojo škofijo kakor oče, svobodomiselnost. Občujoč s tem apostelnim, s tem dušnim pastirjem, je Pierre še bolj vzplamteval; to je bil tak enostaven in dober vodnik, kakršnih je želel bodoči občini. Ali ko se je na sestankih katoliških delavcev sestajal z vinkintom Philbert de la Chouere, je postalo to še bolj odločno za njegovo apostolstvo. Vikont je bil lep mož vojaškega nastopa; obraz mu je bil dolg in plemenit, ali kazil ga je stlačen in premajhen nos, kar je izgledalo, kakor da izraža končni poraz slabo utrjene nature. Bil je izmed najdelavnejših agitatorjev francoskega socializma ter je imel velike posesti in veliko premoženje. Govorilo se je pač, da ga je že polovico napravil s ponesrečenimi poljedelskimi podjetji. V svojem okraju je bil ustanovil vzorna gospodarstva, na katerih je izkušal uveljaviti svoje ideje o krščanskem socializmu. Ali uspeh tudi tam ni bil tak, da bi mu mogel krepčati pogum. Pač pa mu je pomagal do poslaniškega mandata. V zbornici se je pogostoma oglašal in je razlagal program svoje stranke z dolgimi, zvenečimi govori. Tudi sicer je bil neumorno delaven; spremljal je romarje v Rim, predsedoval na shodih, predaval in se je največ bavil z ljudstvom. Svojim zaupnikom je pravil, da more samo osvoboditi ljudstva zagotoviti zmago cerkve. Na ta način je mogočno učinkoval na Pierra; ta je občudoval vse one njegove lastnosti, katerih je njemu samemu primanjkovalo, organizatoričnega duha, bojevitosti, nekoliko nemirnega voljo, ki je stremila le za tem, da preobrazi krščansko družbo na Francoskem. Mladi duhovnik se je v tem občevarju prav mnogo naučil, ali ostal je občutljivec, sanjač, ki je naravnaval svoj let naravnost v bodoče

stanovanje splošne sreče, ne da bi se brigal za politične potrebe. Nasprotno pa je hotel vikont dopolniti uničenje liberalne ideje iz leta 1789., izrabljajoč razočaranje in jezo demokracije za povratek v preteklost.

Pierre je preživel nekoliko čarobnih mesecev. Še nikdar ni živel noben neofit tako izključno za srečo drugih. Bila ga je sama ljubezen, ves je gorel za svoje apostelstvo. Obiski pri nesrečnem ljudstvu, pri možeh, ki niso našli dela, pri materah in otrocih, ki niso imeli kruha, so mu vlivali damadan rastoče prepričanje, da mora nastati nova vera, ki naj napravi konec krivičnosti, vsled katere bi moral razdraženi svet nasilno poginiti. In tu, kjer bi božanstvo poseglo vmes, pri prepovedu prvotnega krščanstva, je hotel sodelovati. Vse sile svojega bitja je hotel zastaviti, da bi ga pospešil. Njegova katoliška vera je ostala mrtva; nič več ni verjel v dogme, misterije, čudeže. Ali zado-stovalo mu je eno upanje. To je bilo upanje, da cerkev še lahko stori kaj dobrega, če vzame nevzdržno, moderno, demokratično gibanje v roke, da odvrne od narodov pretečo socialno katastrofo.

Odkar si je bil naložil misijo, da vrne srcem sestradanega, godrnajočega ljudstva predmetstij evangelij, se je nasečil pokoj v njegovi duši. Delaven, kakor je bil, je sedaj manj trpel ob strašnem občutku popolne ničnosti, ki ga je bil prinesel iz Lourda s seboj, in ker ni več brskal po sebi, ga tudi ni več razjedala muka negotovosti. Z veselostjo, ki jo ustvarja enostavno izpolnjevanje dolžnosti, je čital mašo še nadalje. Nazadnje je prišel do zaključka, da je ta misterij, in da so sploh vsi misteriji in vse dogme le simboli, cerkvene šege, ki so bile neizogibne za otroško dobo človeštva. Kadar bo človeštvo doraslo, prečiščeno, izobraženo, kadar bo sposobno, da bo prenašalo bleščeči sijaj resnice, tedaj se jih lahko zopet iznebi.

gajanj med Turčijo in Italijo. Ker zastopa nemški poslanik v Carigradu italijanske interese, se baje trudi za mirovna pogajanja avstro ogrski poslanik grof Pallavicini, medtem ko prevzame pogajanja v Rimu ondotni nemški poslanik.

Pariz, 5. jan. Iz Rima poročajo, da se bo možnost miru tekom tega meseca vsaj približala. Francoska diplomacija dela neumorno na to, da se konča italijansko-turška vojna še pred pomladjo.

Rim, 5. jan. V uradnih krogih se zdržuje želja in voljnost, da se ponudi roka za mir, brž ko se Turška za vedno in brezpogojno odreče Tripolitani. Nasprotno pa bi Italija kolikor možno ustregla Turčiji v vseh drugih točkah, tako tudi pri prevzetju dela državnega dolga.

Stroge odredbe za Egipt.

London, 5. jan. V Egiptu so izdali strožje odredbe, da preprečijo vojno kontrebando za Turčijo. Uvedli so strogo obmejno stražo. Vse to baje zategadelj, da Italija ne zahteva kake odškodnine od Egipta.

Govorica o odstopu vojnega ministra.

Dunaj, 5. jan. Vojni minister vitez Aufenberg je bil te dni na avdienci pri cesarju in prestolnasledniku, da poroča o delegacijskem zasedanju in o tekočih vojaških zadevah; oba dva sta mu izrazila svoje zadovoljstvo nad njegovim nastopom v delegacijah. — S tem hočejo pokazati, da vsled nerodnega delegacijskega govora stališče vojnega ministra ni nič omanjano.

Če je grozde preklislo . . .

Dunaj, 4. januarja. V „N. Fr. Presse“ zavračajo oficijelni krogi trditve pariskih in londonskih listov, da naj služu iskano posojilo vojnim svrham in oboroževanju: posojilo je namenjeno vračilu dolgov in mirnim gospodarskim investicijam.

Delovanje istrskega dež. zbora.

Trst, 5. jan. Danes se nadaljujejo pod predsedstvom princa Hohenloheja pogajanja strank v istrskem deželnem zboru o sklicanju in delovanju deželnega zbora.

Mučnik vede.

Zürich, 5. januarja. Včeraj je umrl na zastrupljenju s streptokokom dr. F. B. Simon, zet Avgusta Bebelna. Pred štirinajstimi dnevi ga je v bakteriološkem laboratoriju ugriznila v znanstvene svrhe s streptokok cepljena bela miš. Simon se je ukvarjal z izumitvijo širotk zoper streptokoke, ki se pojavljajo pri raku, ušenu in porodni mrlici. Posrečilo se mu je že ozdraviti s streptokok okužene živali in je zatrdno upal, da bo s svojim sredstvom zatrl tudi v človeku strupene bakterije. Preden je dospel na cilj, so ga streptokoki umorili. Njegov tast Bebel biva v Zürichu in je bil že pripravljen na konec svojega zeta.

Ruski konec preiskave o atentatu na Stolipina.

Peterburg, 5. januarja. „Novoje Vremja“ zagotavlja, da bo bivši policijski načelnik Kulslov imenovan za senatorja, znani polkovnik Kuljapko za voditelja obmejne žandarmerije. Revizija senatorja Trusiewiczza je imela ta uspeh, da bodo vse ob atentatu kompromitirane osebe odlikovane.

Carlizem besni.

Peterburg, 5. januarja. „Novoje Vremja“ poroča, da je izvedla policija nebroj hišnih preiskav in zaprla mnogo študentov, inteligentov in delavcev.

Rudarska stavka v Belgiji.

Bruselj, 5. januarja. V Borinaži stavka nad 26 tisoč rudarjev, ki prirejajo demonstracijske obhode. Mir se ni nikjer kalil.

Napad na bančnega sla.

Berlin, 5. januarja. Neki uradnik banke za trgovino in obrt je zvalil bančnega sla v avtomobil in ga začel daviti z zanjko iz žce, Sel, ki je imel pri sebi 40.000 mark, se je oprostil, in klical na pomoč, na kar so roparja prišli.

75 kratni morilec.

Berlin, 5. januarja. Z aretiranim drogistom Scharmackom v kupčijski zvezi stojičega Castrewa, ki je izdeloval žganje iz metilalkohola in uničil silno število človeških življenj, so prišli.

Velik požar.

Budimpešta, 5. jan. Vsled hibe v električni napeljavni saloni grofa Lajoša Batthyanyja je nastal požar, ki je uničil pohištvo in dragocene slike, med njimi znamenito sliko Nizozemca Van Dycka. Škode je za 1.200.000 K.

Položaj v Turčiji.

Veliki vezir za mir.

Solun, 4. jan. Kakor poročajo, je poslal veliki vezir Sajid paša na vse valije okrožnico, kjer pravi, da sklene v kratkem v Italijo mir, ki bo varoval korist in čast države. Nadalje poziva veliki vezir vse valije, naj skrbje, da bodo v notranjosti države zopet redne razmere.

Divje vesti.

Solija, 5. jan. Včeraj so krožile senzacionalne vesti o umoru vojnega ministra Mahmud Šeiket paše in odhodu drinopoljske garnizije proti Carigradu, ki so se zdele izprva tem verjetnejše, ker niso dospeli vlaki iz Carigrada, ker so bile brzojavne zveze prekinjene. Te vesti so spravljali v zvezo s protirevolucijo staroturkov. Na merodajnih mestih ne vedo ničesar o teh vesteh, ki so torej očitno neresnične.

Viharna seja turške zbornice.

Carigrad, 5. jan. V zbornici je izjavil veliki vezir, da vstraja tudi novi kabinet pri spremembi § 35 ustave, češ da ima v vseh ustavnih državah vladar pravico razpustiti zbornico. Voditelj mladoturkov Seyid je stavil predlog, naj zbornica sklene v poimenskem glasovanju, da zbornica takoj pride v razpravo o spremembi § 35. Opozicija je stavila predlog, naj se preje vpraša senat, ali obstoja konflikt. Razvila se je živahna debata, kateri predlog ima prednost. Kljub protestom opozicije so pričeli mladoturki glasovati o Seyidovem predlogu, ne da bi se bilo preje glasovalo, kateremu predlogu gre prednost. Opozicija je med silnim hrupom zapuščala dvorano, poslance Ferid in Dalaat bi se bila kmalu stepla. Slednjič je sprejela zbornica Seyidov predlog s 103 proti dvema glasovoma, predlog opozicije je propadel z 90 proti 100 glasovom.

Grozodejstva bolgarskih čet.

Carigrad, 5. jan. Iz Monastirja poročajo: Pri Kruševem je umorila bolgarska vstaška četa, ki je štela 50 mož in je imela med sabo tudi Italijane, pomorila 13 oseb, med njimi dva otroka.

Kritične vesti.

Solun, 5. jan. Bolgarski revolucionarni odbor pošilja tajne agente v Macedonijo, da pridobijo ljudstvo za splošno vstajo.

Krečanski poslanci na svobodi.

Kanea, 5. jan. Zastopniki velevalsti so spustili krečanske poslance, ki so bili v vjetništvu na angleški križarki, na svobodo, potem ko so jih bili posvarili.

Revolucija na Kitajskem.

Predsednik Sunjatsen.

Berolin, 5. jan. Iz Pekinga javljajo, da je imel v ponedeljek dr. Sunjatsen svečan vohod v republikansko glavno mesto Nanking, kjer ga je pozdravilo ljudstvo s hrupnim veseljem in so njemu na čast oddali 21 strelav iz topov. Predvčerajšnjem ob 11. dopoldne je prevzel začasno vlado in prisegel, da prežene Mandžure, napravi mir in ustanovi na Kitajskem ljudsko vladno. Brž ko nalogo izvrši, odstopi, da se izvrši redna volitev predsednika. Prvi uradni čin začasne vlade je bila uvedba novega koledarja, ki postavlja začetek leta na dan 1. januarja.

Revolucionarni vojaki.

Harbin, 5. jan. Uporni vojaki 20. divizije so zavzeli postajo Šanhajkvan in odrezali zvezo med Kitajsko iz Mandžurijo. Japonski vojaški oddelek je na potu proti revolucionarnim vojakom.

Odgovorni urednik Fran Bartl.
Izdaja in zalaga založba Zarje.
Tiska Učiteljska tiskarna v Ljubljani.

**Konsumno društvo
v Hrastniku**

obvešča svoje člane, da oddado dividendne znamke od 2. do 10. januarja. Pozneje se ne bodo sprejemale.

Načelstvo.

**Kavarna
Unione v Trstu**
ulica Caserma in Torre Bianca
:: se priporoča. ::

Kavarna „CENTRAL“ Sv. Petra nasip 37, poleg jubilejskega mostu
danies in
vsak dan KONCERT.

Začetek ob 8. uri zvečer.

S spoštovanjem

Vstopnina prosta.

Štefan Miholič, kavarnar.

**Tobakarne oziroma prodajalne
„Zarje“ v Trstu so:**

Južni kolodvor.

Ficke, Kasel Silos pred vhodom v prosto luko.
Moze, ulica Miramar 1.
Magnolo, ulica Belvedere
Gostilna Internacional, ulica Giovanni Bocacacio št. 25.
Lavrenčič, trg pred Kasarno (Piazza Caserma)
Pipan, ulica Ponte della Fabra.
Gramaticopulo, Piazza Barriera.
Bruna, ulica del Rivo.
Raitinger, Riva Grumola št. 20.
Hoeltl, trafika na državnem kolodvoru.
Bajc, ulica Geppa.
Kovač Antonija prodajalna v Sv. Križu.
Muraro Matej, Via Sette Fontane 14.

**Občno konsumno društvo
v Idriji**

naznanja svojim članom, da se vrši inventura v centralni prodajalni od 5. do 9. januarja prihodnjega leta. Prodajalna v Idriji bo torej 7., 8. in event. 9. januarja zaprta; le manjši predmeti se bodo prodajali pri stranskih vratih. Dividendne znamke je oddati od 5. do 14. januarja v društveni pisarni; pozneje se ne bodo sprejemale. Z znamkami je prinesiti tudi obe združni knjižici.

Idrija, dne 26. decembra 1911.

Načelstvo.

„Zarja“ se prodaja v Ljubljani po 6 vin.

v naslednjih tobakarnah:

Južni kolodvor, na peronu.
Pirnat, Kolodvorska cesta.
Zupančič, Kolodvorska cesta.
Blaž, Dunajska cesta.
Sternkovič, Dunajska cesta.
Fuchs, Marije Terezije cesta.
Tivoli, na žel. prel. pri Nar. domu.
Šubič, Miklošičeva cesta.
Šenk, Resljeva cesta.
Kane, Sv. Petra cesta.
Treo, „
Kušar, „
Podboj, „
Bizjak, Bahoričeva ulica.
Remžgar, Zelena jama.
Svetek, Zaloška cesta.
Sušark, Selenburgova ulica.
Sehadole Anton, Zelena jama 50.

Dolene, Prešernova ulica.
Pichler, Kongresni trg.
Ušeničnik, Zidovska ulica.
Kleinstein, Jurčičev trg.
Wisiak, Gospodska ulica.
Stiene, Valvazorjev trg.
Košir, Hilšerjeva ulica.
Sušnik, Rimska cesta.
Klanšek, Tržaška cesta.
Elsner, Kopitarjeva ulica.
Blaznik, Stari trg.
Velkavrh, Sv. Jakoba trg.
Kustrin, Breg.
Sever, Krakovski nasip.
Državni kolodvor.
Križaj in Kotnik, Šiška
Likar, Glince.
Jezeršek, Zaloška cesta.

**= Konsumno društvo =
za Ljubljano in okolico**

== vpisana zadruga z omejeno zavezo v Ljubljani ==

je v letu 1910/11 svojim članom izplačalo 16.610 kron 45 h čistega dobička. Izplačalo je 4% dividendo! Kot član pristopi lahko vsak, kdor plača 1 K pristopnine. Delež znaša 30 kron. Včlanjenih je že 1610 konsumentov.

Pisarna je v Ljubljani, Šelenburgova ul. 6. II.

Prodajalne so:

v Ljubljani, Sodna ulica 4 na Viču-Glincah, Tržaška cesta
Bohoričeva ulica 12 v Tržiču na Gorenjskem
Krakovski nasip 10 na Savi na Gorenjskem
v SpodnjiŠiški (v lastni hiši) na Jesenicah na Gorenjskem.

Hranilne vloge se sprejemajo od članov in se obre-
= stujejo po 5% od dne vloge do dne dviga. =

Delavska hranilnica in posojilnica v Ljubljani

(vpisana zadruga z omejenim jamstvom.)

Wolfova ulica št. 3, II. nadstropje.

Obreduje hranilne vloge po 4½%. Sprejema vloge na te-
koči račun. Posoji na osebni kredit in zastave, vredn.
:: :: listine, hipoteke itd. :: ::

Uradije se vsak četrtek od 2. do 3. ure in vsako soboto
od 6. do 7. ure popoldne; nujna pojasnila se daje pa tudi
:: :: ob vsakem drugem navadnem dnevnem času. :: ::